خراسان روزنامه صبح ایران
شنبه ۲۷ آبان ۱۳۹۶ . ۲۹ صفر ۱۴۳۹ . شماره ۱۹۶۸۶

سخن اندیشه

حقیقت ایمان در کلام امام رضا(ع)

حجت‌الاسلام دکتر جواهری
عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی

از گفتار و رفتار اهل بیت علیهم‌السلام، می‌توان چیستی ایمان را شناخت. یکی از پرسش‌های اصحاب از اهل‌بیت(ع)، پرسش درباره چیستی ایمان، برای درک و فهم حقیقت آن است. عبدالسلام بن صالح هروی، مشهور به اباصلت هروی، خادم و شاگرد امام رضا(ع) در این باره پرسشی را مطرح کرده است: «سألت الرضا علیه السلام عن الایمان. فقال: الإیمان عقد بالقلب و لفظ باللسان و عمل بالجوارح، لا یکون الایمان إلّا هکذا؛ از امام رضا علیه السلام درباره ایمان پرسیدم؛ فرمودند: ایمان عبارت است از باور قلبی و اظهار به زبان و عمل با اعضای بدن، ایمان جز این نیست.» (معانی الاخبار شیخ صدوق، ص ۶۵) امام رضا علیه السلام در این حدیث، فرایند ایمان به خدا را نشان داده‌اند. ایمان، از اندیشه سرچشمه می‌گیرد و به عمل می‌رسد. حقیقت ایمان، اجتماع سه چیز باهم است: باور قلبی، اعتراف زبانی و عمل با اعضای بدن. از اباصلت هروی، دست کم دو حدیث دیگر نیز نقل شده است که امام علیه السلام در آن‌ها، به چیستی ایمان اشاره فرموده‌اند. اباصلت می‌گوید که امام رضا علیه‌السلام، از قول پدران بزرگوارش نقل کرده‌اند که پیامبر خدا، صلی ا... علیه‌وآله‌وسلم فرمود: «الایمان قول مقول و عمل معمول و عرفان العقول؛ ایمان، گفتار و کردار و شناخت عقلی است.» (عیون اخبار الرضا علیه السلام، ج ۲، ص ۲۵) امام رضا علیه السلام در رساله «محض الاسلام» نیز فرموده‌اند: «الایمان هو معرفة بالقلب و اقرار باللسان و عمل بالأرکان؛ ایمان: شناخت به دل و اقرار نمودن با زبان و عمل با ارکان بدن است.» (صحیفة الامام الرضا علیه السلام، ص ۱۴) طبق احادیث نقل شده از امام هشتم علیه السلام، ایمان جز با همین سه مرحله تحقّق پیدا نمی‌کند. مؤمن واقعی و حقیقی، انسانی است که افزون بر معرفت قلبی و عقلی و اقرار زبانی، دارای عمل ایمانی باشد. در واقع، ایمان با عمل، کامل می‌شود. مؤمن باید بر اساس آن چه به آن ایمان آورده و نزد دیگران بر زبان جاری کرده است، عمل کند. ایمان، با عمل به «ارکان» و «جوارح»، پیوند ناگسستنی دارد. بنابراین، باید ایمان در رفتارها هویدا شود. باید زبان دل، در پی زبان سر، به ایمان انسان اقرار کند؛ گوش، چشم، دهان، دست، پا و قدرت بدنی و نیروی عقلی، همه باید در خدمت اندیشه و معرفت ایمانی درآید. باید بین ظاهر و باطن، هماهنگی کامل برقرار شود تا اهل ایمان با شاخصه‌های عملی ایمان شناخته شوند.

کار گروه کتاب گویا به زودی تشکیل می‌شود

رئیس اتحادیه ناشران و کتاب فروشان تهران با اشاره به «پویش سطر سپید» و اهمیت تولید کتاب‌های صوتی برای نابینایان، گفت: در سال‌های اخیر، تولید کتاب‌های شنیداری رو به توسعه است. به گزارش ایبنا، محمود آموزگار افزود: در آینده‌ای نزدیک کارگروه کتاب گویا را در اتحادیه تشکیل می‌دهیم تا مشکلات و مسائل فعالان و تولیدکنندگان این حوزه مرتفع و زمینه‌های فعالیت آن‌ها فراهم شود.

عکس: پایگاه اینترنتی آستان قدس رضوی

کدام شکست‌های مأمون، زمینه‌ساز به شهادت رساندن امام رضا(ع) شد؟

غروب «خورشید هشتم» در غربت توس

جواد نوائیان رودسری
info@khorasannews.com

نقشه‌ای که مأمون با همکاری استاد و راهنمایش، «فضل بن سهل» طراحی کرده بود، به ظاهر هیچ عیب و نقصی نداشت؛ با پذیرش ولایتعهدی توسط امام رضا(ع)، مأمون و وزیرش می‌توانستند هر اقدام و دستور حکومتی را به آن حضرت منتسب کنند. اما علی‌بن موسی الرضا(ع) با شرط دخالت نکردن در هر گونه عزل و نصب و صدور فرمان حکومتی، نقشه آن‌ها را با بن بستی جدی روبه‌رو کرد. افزون بر این، برگزیدن امام هشتم(ع) به ولایتعهدی و احضار اجباری آن حضرت از مدینه به مرو، فرصتی مناسب برای دیدار بیشتر مردم با امام(ع) به وجود آورد. آن حضرت، با استفاده از این فرصت، مسلمانان را با آموزه‌های اهل‌بیت(ع) آشنا کرد. مناظرات امام هشتم(ع) نیز، جایگاه بی‌بدیل امامت شیعه در عرصه علم و دانش را به رخ دشمنان کشید و زندگی ساده و همنشینی آن حضرت با فقرا و مستمندان، در حالی که مقام ولایتعهدی را بر عهده داشت، بیش از پیش باعث رسوایی عباسیان شد و بی لیاقتی آن‌ها را در حکومت بر جامعه اسلامی، به اثبات رساند. در همان حال، وقوع شورش‌های متعدد علیه دستگاه جبار حاکم و نیز مخالفت و طغیان دیگر اعضای خاندان عباسی علیه مأمون، کار را روز به روز برای او دشوارتر می‌کرد. مأمون که زیر بار حکومتی پر از آشوب و درگیری، کمر خم کرده بود، دیگر نمی‌توانست حضور امام(ع) را تحمل کند. در واقع، خلیفه عباسی در پی راهی برای خاتمه دادن به نقشه‌ای بود که با اجرای آن، سودای حکومتی بی‌دغدغه و غلبه بر مخالفانش را داشت. او برای فرار از شرایطی که به واسطه سیاست‌های خود در آن گرفتار شده بود، به همراهی و همکاری خاندان عباسی نیاز داشت؛ به همین دلیل، ابتدا اعلام کرد که پایتخت را دوباره به بغداد منتقل می‌کند و سپس استاد و وزیر خود، «فضل بن سهل» را که به شدت مغضوب خاندان عباسی بود، در شهر سرخس و هنگامی که قصد حرکت به سمت بغداد را داشت، از بین برد. خلیفه عباسی، در گام سوم، به شهادت رساندن امام رضا(ع) را در دستور کار خود قرار داد. مأمون، این جنایت را در نزدیکی نوغان و در کاخ «حُمَید بن قُحطبه»، حاکم خراسان، مرتکب شد.

■ **آخرین روزهای حیات امام رضا(ع)**

امام(ع) در آخرین روزهای حیات پربرکتش، بارها درباره شهادت خود با اباصلت سخن گفت. امام رضا(ع) در شبی که فردای آن، آخرین روز ماه صفر بود، اباصلت را نزد خود فرا خواند. با او کمی صحبت کرد و سپس فرمود: «ای اباصلت! من فردا از سوی این مرد فاجر و تبهکار، فرا خوانده می‌شوم. وقتی از نزد او خارج شدم، اگر سرم را با عبایم پوشانده بودم، دیگر با من حرف نزن و بدان که مرا مسموم کرده است.» اباصلت منقلب شد؛ سیلاب اشک از دیدگانش فرو ریخت. امام(ع) او را به آرامش و صبر سفارش کرد و سپس به نماز ایستاد. اباصلت از محل عبادت امام رضا(ع) بیرون آمد اما چنان اضطرابی بر وجودش مستولی شده بود که قادر نبود قدم از قدم بردارد؛ به ناچار، همان جا نشست و در خلوت شبانه، به آخرین عبادت‌های علی‌بن موسی الرضا(ع) نگریست و اشک ریخت. اباصلت آرزو می‌کرد کاش هیچ وقت صبح فرا نرسد، اما انگار خورشید روز آخر ماه صفر، زودتر از روزهای دیگر در آسمان ظاهر شد. خروس‌خوان بود که در اتاقِ محلِ اقامت امام رضا(ع) را به شدت کوبیدند. اباصلت سراسیمه برخاست و در را گشود. یکی از غلامان مأمون بود؛ پیامی برای امام(ع) داشت: «خلیفه شما را احضار کرده است، باید همراه من بیایید.» اباصلت نگران و مضطرب، به چهره مولایش نگریست. امام(ع) لبخندی پرمهر بر لب داشت؛ آرام برخاست و عبایش را بر دوش افکند، کفش‌هایش را پوشید و در پی غلام به راه افتاد. اباصلت نمی‌توانست امام رضا(ع) را تنها بگذارد. از آن حضرت خواست تا ایشان را همراهی کند و امام(ع) اجازه داد. هنگامی که نزد مأمون رسیدند، مأمور ان، اباصلت را از ورود به خلوت خلیفه منع کردند و او، پشت در به انتظار نشست.

■ **آن ظرف انگور**

مأمون به ظرف انگوری که مقابلش بود، نگاه کرد؛ سپس کوشید تا صحبت با امام رضا(ع) را آغاز کند: «پسر عموی عزیز! چرا کمتر به ما سر می‌زنید؟» پرسش خلیفه آن قدر بی‌ربط بود که امام(ع) دلیلی برای پاسخ دادن به آن، ندید. مأمون آشکارا مضطرب بود. او می‌دانست که قصد جان چه کسی را کرده است. مأمون، کرامات علی‌بن موسی الرضا(ع) را دیده بود؛ او از مقام علمی پسر رسول خدا(ص) آگاهی داشت؛ می‌دانست که دست به جنایتی غیرقابل بخشش می‌زند؛ اما قدرت و ثروت، چیزی نبود که فرزند هارون بتواند از خیر آن بگذرد. او بنیان این حکومت را برخون برادرش، امین، استوار کرده بود و حالا، حاضر نبود حقی را که غصب کرده است، به آسانی وانهد. مأمون خوشه‌ای انگور برداشت. دانه‌های درشت انگور در نور خورشیدی که از پنجره به داخل تالار می‌تابید، برق می‌زد. خلیفه عباسی، انگور را به امام رضا(ع) تعارف کرد و گفت: «ای پسر رسول خدا! تا کنون انگوری بهتر از این ندیده‌ام، خواهش می‌کنم از آن میل کنید.» امام(ع) تبسم کرد و آرام فرمود: «ای بسا که انگورهای بهشت بهتر از این انگور باشد.» آن گاه ادامه داد: «میلی به خوردن انگور ندارم، مرا معاف کن.» مأمون دوباره اصرار کرد؛ اما امام(ع) باز هم نپذیرفت. خلیفه عباسی، در حالی که صدایش می‌لرزید، فریاد زد: «هیچ چاره‌ای ندارید؛ باید از این انگور میل کنید!» آن گاه با دستش اشاره‌ای کرد و از پشت ستون‌ها، تعدادی مأمور شمشیر به دست ظاهر شدند. امام رضا(ع) مقداری از آن انگور تناول کرد و از جای خود برخاست. مأمون فریاد زد: «قصد دارید به کجا بروید؟» امام(ع) پاسخ داد: «به همان جا که مرا فرستادی.» خلیفه عباسی به مأموران دستور داد مانع خروج حضرت نشوند. علی‌بن موسی الرضا(ع) از اتاق بیرون آمد و مسافت تالار تا در خروجی را از میان دالانی طولانی پیمود. در انتهای دالان و کنار در، اباصلت انتظار مولایش را می‌کشید؛ ناگاه دید که امام(ع) می‌آید، در حالی که عبایش را بر سر کشیده است. اباصلت همه چیز را فهمید؛ بدون آن که کلامی بگوید، در حالی که آرام می‌گریست، در پی مولایش حرکت کرد. وقتی به محل اقامت رسیدند، امام رضا(ع) رو به اباصلت کرد و فرمود: «در را ببند.» سپس در بستر افتاد و یار وفادارش را به نزد خود فرا خواند: «اباصلت! مأمون مرا مسموم کرد. نگذار این راز در پرده بماند. شیعیان را از حقیقت شهادت من مطلع کن. امشب منتظر باش، فرزندم، محمد، به بالینم خواهد آمد.»

گزارش

تا پایان دولت دوازدهم شهر بدون کتابخانه وجود نخواهد داشت

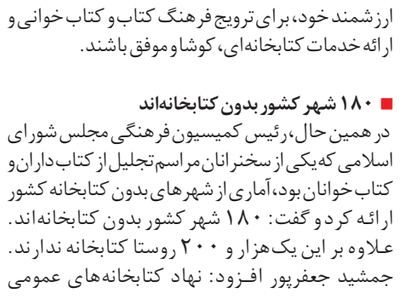

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در آیین تجلیل از مقام کتاب داران و کتاب خوانان برگزیده کشور، با اشاره به فعالیت‌های مثبت برای تجهیز کتابخانه‌ها، به افتتاح ۲۰۰ کتابخانه در سراسر کشور در دولت قبل اشاره کرد. به گزارش ایبنا، دکتر عباس صالحی افزود: پروژه‌های نیمه‌تمامی در کل کشور وجود دارد؛ پروژه‌هایی که ۲۰ درصد به بالا پیشرفت داشته‌اند و نیازمند حمایت هستند. علاوه بر این، حدود ۲۰۰ شهر کشور بدون کتابخانه‌اند و این امر شایسته‌ای نیست. وی تأکید کرد: تأسیس کتابخانه در این شهرها، از سوی نهاد کتابخانه‌های عمومی و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، پیگیری می‌شود. امیدواریم دولت، مجلس شورای اسلامی و شهرداری‌ها، فضایی را فراهم کنند تا پیش از پایان دولت دوازدهم، پروژه‌های نیمه‌تمام به پایان برسد و شهر بدون کتابخانه نداشته باشیم. در این مراسم، رئیس نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور نیز طی سخنانی به تشریح شرایط معیشتی کتاب داران و گام‌های مثبتی که برای بهبود این شرایط برداشته شده است، پرداخت. علیرضا مختارپور گفت: امیدوارم کتاب داران، همچون گذشته، با خلاقیت و ابتکار در تلاش ارزشمند خود، برای ترویج فرهنگ کتاب و کتاب خوانی و ارائه خدمات کتابخانه‌ای، کوشا و موفق باشند.

■ **۱۸۰ شهر کشور بدون کتابخانه‌اند**

در همین حال، رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی که یکی از سخنرانان مراسم تجلیل از کتاب داران و کتاب خوانان بود، آماری از شهرهای بدون کتابخانه کشور ارائه کرد و گفت: ۱۸۰ شهر کشور بدون کتابخانه‌اند. علاوه بر این یک هزار و ۲۰۰ روستا کتابخانه ندارند. جمشید جعفرپور افزود: نهاد کتابخانه‌های عمومی گرفتاری‌های مالی فراوانی دارد. رئیس این نهاد، بارها این موضوع را در کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی مطرح و تاکید کرده است که کتاب داران، به لحاظ مالی، در مضیقه هستند. کمیسیون فرهنگی با همکاری دولت تلاش می‌کند این مشکل برطرف شود.

انتشار چاپ هشتم کتاب «امام رضا(ع) و زندگی»

تازه‌های نشر

به‌نشر برای هشتمین‌بار، کتاب «امام رضا(ع) و زندگی» را همزمان با دهه آخر ماه صفر و ایام شهادت امام هشتم(ع) روانه بازار نشر کرد. به گزارش ایبنا، «امام رضا(ع) و زندگی» کتابی به قلم مهدی غلامعلی است که گزارش‌ها و داستان‌هایی کوتاه از اشیوه زندگی امام رضا(ع) روایت می‌کند. بهترین الگو برای زندگی اسلامی، پیامبر خدا(ص) و پس از ایشان ائمه(ع) هستند؛ در این اثر نیز، ضمن معرفی و تبیین سبک زندگی رضوی و همچنین سیری در سیره زندگی هشتمین حجت خدا، درباره شیوه زندگانی خاندان پیامبر(ص) و اهل بیت(ع) معرفت‌افزایی شده است. نویسنده در این اثر، گزیده‌ای از روایاتی را بیان می‌کند که بازگوکننده شیوه رفتاری اهل بیت(ع) و به‌ویژه امام هشتم(ع) است. کتاب حاضر در هشت بخش، با نام‌های «امام(ع)، خانواده و خویشان»، «امام(ع) و مردم»، «امام(ع) و حاکمان»، «امام(ع)، خوراک و بهداشت»، «امام(ع)، علم و حکمت»، «امام(ع) و معصومان»، «امام(ع) و عبادت» و «امام(ع)، دعا و ذکر» به سبک زندگی امام رضا(ع) می‌پردازد. این کتاب ۱۴۴ صفحه‌ای، اثر مهدی غلامعلی است که مؤلف، مجموعه احادیث مرتبط با تبیین سبک زندگی رضوی را از کتاب‌های معتبری همچون «الکافی» اثر شیخ کلینی، «عیون اخبار الرضا(ع)» نوشته شیخ صدوق، «الارشاد» اثر شیخ مفید و «بحارالانوار» به قلم علامه مجلسی، به همراه نیم‌نگاهی به آثار نویسندگان و پژوهشگران معاصر، مانند کتاب «مستند الرضا(ع)» اثر زنده یاد عزیزا... عطاردی، گردآوری کرده است. انتشارات آستان قدس رضوی، چاپ هشتم کتاب «امام رضا(ع) و زندگی» را در قطع رقعی، با شمارگان ۱۰ هزار نسخه و بهای هشت هزار و ۵۰۰ تومان، منتشر کرده است. مجموع شمارگان چاپ‌های قبلی این کتاب، ۹۹۲ هزار و ۵۰۰ نسخه بوده است.

آگهی تحدید مرایده اموال منقول و غیرمنقول

به موجب پرونده کلاسه اجرائی صادره از شعبه ۲ دادگاه عمومی حقوقی جنارات به شماره بایگانی اجرای احکام ۱۱۰/۱۶/۹۵۲۶۲۵ آقای محمد حسین محکومیت به پرداخت مبلغ ۱۵۰/۵۰۰/۰۰۰ ریال در حق آقای مهدی قیاسی و نیز مبلغ ۱۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال بابت حق‌الوکاله وکیل محکوم له آقای علی عفتی مبلغ ۱۵/۵۰۰/۰۰۰ ریال نیم عشر دولتی نظر به اینکه محکوم‌له نسبت به پرداخت دیون اقدامی نکرده است حسب تقاضای محکوم له اموالی به شرح ذیل در قبال اصل خواسته و هزینه دادرسی و نیم عشر دولتی توقیف گردیده است حسب تقاضای محکوم له کارشناس رسمی دادگستری به شرح ذیل ارزیابی و مقرر گردید در تاریخ ۹۶/۹/۲۱ ساعت ۱۱:۴۵ صبح در محل مجتمع قضائی اجرای احکام مدنی واحد مزایده واقع در مشهد بلوار شهید مدرس ۶ ساختمان اجرای احکام مدنی از طریق مزایده حضوری به فروش می‌رسد و به کسانی که بالاترین قیمت را پیشنهاد می‌نمایند واگذار خواهد شد. طالبین به خرید جهت کسب اطلاعات بیشتر و بازدید از ملک موصوف پنج روز قبل از برگزاری مزایده با شماره پرونده فوق به اجرا مراجعه نمایند. ضمنا حداقل ۱۰٪ بهای مورد مزایده نقدا و باقیمانده حداکثر ظرف یک ماه وصول خواهد شد. مشخصات توصیف مورد مزایده: مشاع ۶ سهم از ۶ دانگ یک باب منزل مسکونی به مساحت ۱۲۰ متر مربع به شماره پلاک ثبتی ۲۵۶۱ فرعی از ۲۶ اصلی بخش ۱۰ مشهد واقع در مشهد بلوار شهید مدرس ۶ ساختمان اجرای احکام مدنی از طریق مزایده حضوری به فروش می‌رسد و به کسانی که بالاترین قیمت را پیشنهاد نمایند واگذار خواهد شد. طالبین به خرید جهت کسب اطلاعات بیشتر و بازدید از ملک موصوف پنج روز قبل از برگزاری مزایده با شماره پرونده فوق به اجرا مراجعه نمایند. ضمنا حداقل ۱۰٪ بهای مورد مزایده نقدا و باقیمانده حداکثر ظرف یک ماه وصول خواهد شد. مشخصات توصیف مورد مزایده: ششد